

Louis-Marie Tennstedt, landbouwer op een akkerbouwbedrijf in Galmaarden (Vlaams-Brabant)

Ik baat, samen met mijn vrouw en schoonzoon een bedrijf uit met ongeveer 31 hectare akkers, 6 hectare weilanden en 12 hectare bossen. De teelten op de akkers roteren over de percelen volgens het schema tarwe-gerst-koolzaad-tarwe en het vijfde jaar gedeeld over snijmaïs/korrelmaïs/aardappelen.

Agroforestry is niet nieuw voor mij. Ik plant al jaren bomen aan op en rond mijn akkers en weilanden. Mijn eerste aanplanting bestond uit een dubbele rij populieren (*Populus* spp.) rond een weiland. Het aanplanten van een dubbele rij rond een perceel is in het Pajottenland een oud gebruik en daarom toegestaan. Mijn volgende initiatief was de aanplant van notelaars op de wendakker van een stuk grond dat ik van mijn moeder had geërfd. Administratief was het moeilijk om deze aanplant aan te geven op de verzamelaanvraag omdat er geen code voor voorzien was. De notelaars zijn zelf opgekweekte zaailingen van de variëteit Bijoux die afkomstig is van het kasteel van Edingen en zeer grote noten produceert. Doordat het om zaailingen gaat, is er een vrij grote variatie tussen de verschillende individuen.

In 2011 plantte ik opnieuw 4 hectare agroforestry aan. Productie van kwaliteitshout was de voornaamste drijfveer. De boomstroken houd ik zo smal mogelijk om de oppervlakte voor de gewascomponent maximaal te houden. Aanvankelijk wilde ik de bomenrijen evenwijdig aan de hoogtelijnen aanplanten om erosie te beperken, maar dan zouden de bomenrijen oost – west georiënteerd staan wat meer schaduw veroorzaakt. Daarom werd noord - zuid aangeplant, wat bovendien ook de bewerkbaarheid van het perceel vergemakkelijkte. Om de erosie op mijn perceel naar de waterloop te verminderen, legde ik onderaan mijn perceel een graserosierand aan. Omwille van de beperkte ervaring met agroforestry in Vlaanderen, plantte ik een groot aantal soorten: zoete kers, zwarte notelaar, gewone walnoot, winterlinde (*Tilia cordata*), tamme kastanje en olm (*Ulmus*). Daarnaast plantte ik ook verschillende struiken aan zoals haagbeuk (*Carpinus betulus*), hondsroos (*Rosa Canina*), vlier en zelfs Nordmannsparren (*Abies nordmanniana*). Deze laatste om de zichtbaarheid van de boomstroken, kort na de aanplanting, te vergroten en aan te duiden waar notelaars werden gezaaid. Het gebruik van de struiken maakt de bomenrij ook aantrekkelijk voor klein wild zoals konijnen, hazen en fazanten.

Ik plantte de bomen in de rij dicht bij elkaar, ongeveer om de halve meter. Dit heeft verschillende voordelen. De bomen worden door elkaar gestimuleerd om sneller en meer in de hoogte te groeien. Op die manier vormen ze bovendien een rechte stam. Later wil ik ongeveer om de 6 m een boom met een mooie rechte takvrije stam overhouden. Bij de notelaars en kersen zullen de bomen die sterk opgaande takken hebben, gebruikt worden als fruitboom. Deze met meer horizontale takken worden behouden voor kwaliteitshoutproductie. De andere bomen en struiksoorten (olm, tamme kastanje, haagbeuk) zou ik dan oogsten voor de productie van hakhout of weidepalen. Een bijkomend voordeel van dicht aanplanten en laagblijvende struiken te gebruiken, is dat de wind van in het begin al meer afgeremd wordt. Het is jammer dat in de subsidievoorwaarden staat dat er “maar” tweehonderd bomen per hectare mogen aangeplant worden, in dergelijke dichtheiden zit je

daar natuurlijk snel boven. Men zou moeten rekening houden met de dynamiek van een goede praktijk, grotere dichtheden bij aanvang toelaten met het oog op een finaal geschikte dichtheid.

Omdat ik al een tijdje bezig ben met agroforestry heb ik al wat ervaring opgebouwd met enkele soorten. Zo vraagt walnoot heel wat begeleidingssnoei om rechte takvrije stammen te produceren. Mits dit grondig en goed gebeurt, levert het fantastisch hout op dat al eeuwen zeer gegeerd is. Wie met deze soort kwaliteitshout wil produceren heeft er tien jaar veel werk aan tot de boom een goed model heeft. Nadien kan je hem voor de volgende decennia waarschijnlijk gerust laten. Over eiken heb ik mijn twijfels om toe te passen in agroforestrysystemen: de kwaliteit van alleenstaande bomen is vaak niet goed door het voorkomen van proportioneel te veel spinhout. Verder onderzoek is echter aangewezen want veel ervaring is er niet.

Houtduiven en roofvogels die op de toppen van de bomen gaan zitten waardoor die uitbreekt is een probleem. Ik ben van plan te experimenteren met zitstokken op steunstaken (voor roofvogels) of met kleine windmolentjes in de bomenrij die de vogels moeten afschrikken.

Voor je start met agroforestry, is het belangrijk om je goed te (laten) informeren. Houd er ook rekening mee dat je vooral in het begin heel wat extra snoeiwerk hebt om de bomen in een goed model te krijgen als je tenminste kwaliteitshout wilt bekomen. Voor de rest zullen je buren je in het begin misschien wat raar bekijken omdat je bomen op akkers of weilanden plant. Maar ik ben ervan overtuigd dat de voldoening om een mooie extra inkomstenbron aan te leggen uiteindelijk alle twijfels zal wegnemen, zelfs al is het profijt voor de volgende generatie.”